

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

Articulus II. Qui contra matrimonium testificari possint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

Not. 2. cum agitur de impedimento ex impotentia perpetua vel absoluta, vel re-
spectiva, nullum, præter ipsos conjuges,
ad matrimonium accusandum admitti;
cum esto non sint veri conjuges ex dicto
titulo, simul tamen servatâ continentia,
permanere de indulto Ecclesiæ, possint,
ut Frater & Soror juxta dicta tit. 15. Cæ-
terum qui scientes, & tacentes matrimo-
nium contraxerunt invalidè, non sunt con-
tra ipsum ulterius audiendi c. 1. b. 1.

1497. Dubium 6. quis matrimonium ac-
cusare possit ad separationem thori? Resp.
cum hoc interfit solius innocentis, non
admitti ad accusandum alios, quàm ipsos
conjuges. Quoniam autem jus accusan-
di ad separationem thori, fieri potest vel
ob adulterium, vel sæviciam alterius; no-
tandum, quòd innocens agere possit con-
tra alterum vel solum civiliter ad separa-
tionem thori; & restitutionem dotis; vel
etiam criminaliter, ad vindictam publi-
cam, & sanguinis effusionem. Utraque
actio convenit viro in causa adulterii con-
tra Uxorem; huic autem, contra virum,
adulterum, sola civilis. L. 2. C. ad legem
Juliam de adulteriis. Nam delictum
Uxoris adulteræ, gravius est ob prolis in-
certitudinem, & alieni partûs supposi-
tionem.

Circa quod not. Maritum, agentem
contra Uxorem adulteram, admitti ad
eam accusandam, etiam præ Patre adul-
teræ, quia (ut ait textus) propensiore irâ,
& majori dolore executurum esse accusatio-
nem credendum est; quòd verum est, licet
pater ejus Maritum prævenierit, nisi Pa-
ter doceat maritum infamem, & vel po-
tius colludere cum Uxore L. nisi 3. ff. eod.
junct. Gloss. V. infamem: si autem mari-
tus nolle Uxorem adulteram accusare, ad-
mitti ad accusandum Patrem adulteræ,
cit. L. 2. cum seq. post eum autem cæte-
ros cognatos, quos justus dolor ad accu-
sandum impellit. L. quamvis. 30. C. ad Leg.
Jul. de adulter. Extranei demum, licet
jure mariti eam accusare non possint, L. si
veritas. 4. ff. eod. junct. Gloss. V. qui accu-
sare. & L. Jure. 6. C. eod. non tamen omni-
no excluduntur, & admittuntur in casu,
quo personæ conjunctæ, & quæ necessa-
riæ extant, accusare recusant, ut habetur
in cit. L. quamvis.

Tom. IV.

Sed quæres. 1. an, et si Uxor inno- 1498.
cens, non possit maritum adulterum ac-
cusare criminaliter spectato jure civili;
possit tamen de Jure Canonico? Resp. posse
etiam ad infligendam pœnam legalem,
non tamen solere, ut notatur in c. fin. 32.
q. 5. ubi Papa Innocentius ad Exuperium
Episcopum rescribens, Christiana, in-
quit, Religio adulterium in utroq; sexu pari
ratione condemnat. Sed Viros suos mu-
lieres non faciliè de adulterio accusant, &
non habent latentia peccata vindictam.
Viri autem liberius Uxores adulteras apud
Sacerdotes deferre consueverunt: & ideo
mulieribus, prodito earum crimine, com-
munio denegatur: Virorum autem la-
tente commissio non faciliè quisquam ex
suspicionibus abstinetur: qui utique sub-
movebitur, si ejus flagitium detegatur.
Cum ergo par causa sit, interdum proba-
tione cessante, vindictæ ratio conquiescit.
Hinc Vir & Uxor, in adulterio depre-
hensi, non judicantur ad imparia, tam
quoad debitum reddendum, quàm di-
vortium, & accusationem, teste Farina-
cio in Praxi crimin. pag. 5. qu. 141. num.
105. cum in cit. c. fin. adulterium in utro-
que jure Canonum damnatum sit.

1499. Quæres. 2. an Viro criminaliter ac-
cusante Uxorem adulteram, admittatur
exceptio contra Virum, tanquam pariter
adulterii Reum? Negat Sanchez. lib. 10.
matrimon. D. 8. num. 34. quia Vir, &
mulier in hac accusatione non gaudent
pari jure; quòd de jure civili rectè dicitur;
de jure autem Canonico ex n. priori,
secus est. Conceditur tamen Uxori, etiam
de jure civili, contra Virum adulterum,
actio non tantùm civilis ad divortium, &
tam dotem, quàm donationem propter
nuptias repetendam; sed etiam injuria-
rum, non quidem ad pœnam legis Juliæ,
sed ob læsum graviter à Viro jus matrimo-
nii; sic Farinacius cit. num. 106. Plura
de his infra; & Tit. 16. de adulter. l. 5.

ARTICULUS II.

Qui contra matrimonium testificari possint?

Si quæstio fiat de matrimonio solum 1500.
contrahendo, seu ne contrahatur impe-
diendo, jam dictum est à num. 329. si
autem

Bbb

autem

autem quaratur de jam contracto & propter impedimentum dirimens, separando? Resp. omnes, qui matrimonium jam contractum accusare possunt, admitti etiam ad testificandum contra illud, seu deponendo de existente impedimento, modò alias non sint testes, iure inhabiles, ut si essent pecuniâ inducti &c. *c. Videtur. 3. h. t.* ubi Clemens III. ad Florentinum Episcopum, *videtur nobis*, inquit, *quod parentes, fratres, & cognati utriusque sexus, in testificatione suorum ad matrimonium conjungendum, vel dirimendum, admittantur, tam antiquâ consuetudine, quam legibus approbatur. Ideo enim maxime parentes (& si defuerint parentes) proximiores admittuntur: quoniam unusquisque suam genealogiam cum testibus & chartis; tum ex recitatione majorum, scire laborat; qui enim melius recipi debent, quam illi, qui melius sciunt, & quorum est interesse: ita ut si non interfuerint, & consensum non adhibuerint, secundum leges nullum fiat matrimonium.*

1501. Et quamvis Pater in causa filii, vel econtra (intellige in causis criminalibus, & aliis contractibus, ut dicitur in cit. c.) regulariter non sit idoneus testis. *c. Si Testes. 3. §. Testis idoneus. 4. q. 3. & L. Testis. 9. ff. de Testibus;* secus tamen est in causa matrimoniali; excipe tamen, nisi Sponsus Sponsam divitiis, vel genere multum superaret, & Pater in favorem filii testaretur contra matrimonium, vel vice versâ; quia tunc ejus testimonium esset suspectum. Ex hoc Colliges, quòd in causa matrimoniali idem possit esse accusator, & testis *c. si duo. 4. c. de parentela. 5. c. Episcopus. 7. 35. q. 6.* quod etiam procedit in causa consanguinitatis, si scilicet prius impedimentum consanguinitatis non accuset; sed, solum denuntiet *c. Cum in tua. 27. de sponsal. c. In omni. 4. de Testibus.*

1502. Quæstio præterea est. I. an in causa matrimoniali, etiam lite non contestatâ, testes recipi, & sententia ferri possit, altero absente? Resp. licet regulariter testes super causa principali, lite non contestatâ recipi non possint; tamen, si agatur de valore matrimonii, contra reum contumaciter absentem, etiam lite non conte-

statâ, testes recipi, & sententiam ferri debere *c. 1. h. t.* ibi: *Si manifestum est, quòd asseritur de impedimento ex catechismo, (ut notat Gonzalez ibid. V. Christianitate) vel potius ex cognatione spirituali (ut patet ex eo verbo, *levavit*) quæ contra matrimonium jam contractum accusata fuit) aut legitimi accusatores, & testes apparent omni exceptione majores, postquam Juvenis requisitus fuerit cum omni diligentia, etiam si nequiverit inveniri, recipere testes poteris, & sine canonico iudicium terminare.*

Quæstio est 2. an accusatio, vel testificatio contra matrimonium contractum, fieri possit per absentes? Resp. quòd in *c. fin. 2. q. 8.* dicatur, *per scripta nullius accusationem suscipi;* sed fieri debere, propriâ voce, præsentem eum, quem accusare desiderat; ne scilicet detur occasio, facilius calumniandi. Idem est de Testibus *c. Testes. 15. 3. q. 9.* Cum non sit testis, sed Testibus credendum. *c. Tua nos. 8. de Cohabitat. Cleric. & mulier.* Idem igitur etiam in causa matrimoniali servandum erit. Pirhing. *b. t. n. 11.* excipe, nisi alibi sit aliud privilegium, vel consuetudo, ut notat Gail. *lib. 1. observ. 101. à num. 13.* & alii Doctores apud Barb. *hic n. 2.*

Quæstio est 3. an puella innubilis, quæ invita contraxit, sed facta nubilis, matrimonium spontè consummavit, audiri debeat, accusatura matrimonium contractum de nullitate? quæstio hæc proponitur in *c. Insuper. 4. h. t.* ubi deciditur, non audiendam, licet matrimonium prius defectu ætatis, vel causâ metûs, fuerit nullum, si adeptâ ætate jure requisitâ, non reclamando, spontè admittit copulam; quod etiam procedit de metu. Nam per consensum supervenientem purgatur metus, & legitimus consensus supervenisse, spontè admissâ copulâ, dum reclamare potuit; à jure præsumitur, & creditur, ut dicitur in hoc *c. & tum c. Ad id, tum c. Veniens. de sponsal.* quod etiam nunc procedere videtur, quando præsumptio versatur circa solam purgationem metûs, vel remissionem conditionis, ut notavi sup. de matr. præsumpro à n. 473, secus, si circa consensum.

